

normatif sistem olarak da anılan tescil sistemine göre tüzel kişiliğin kişilik kazanma anı tüzel kişinin kurulması için gerekli olan koşulun yetkili makam tarafından incelenme sonrasıdır yetkili makam tarafından yapılan inceleme sonucunda kuruluş şartlarının yerine getirildiğinin tespit edilmesi halinde tüzel kişiliğe izin çıkar örneğin türk hukukuna göre vakıflar tescil sistemi ile kurulur tüzel kişiliği kurmak isteyen kişilerin herhangi yetkili bir makamdaki izin almasına gerek olmayan sistem ise serbest kuruluş sistemi olarak anılır bu sistemde tüzel kişiliğin kazanılması için gerekli olan koşullar mevzuat tarafından daha önceden belirlenmiştir mevzuat tarafından belirlenmiş olan koşulların yerine getirilip getirilmediği herhangi bir makam kontrolünden geçmez bu sebeple serbest kuruluş sisteminde mevzuat tarafından belirlenmiş koşullar yerine getirildiği anda tüzel kişilik kazanılmış olur örneğin siyasi partiler sendikalar ve dernekler serbest kuruluş esasına dayanır tüzel kişiliğin kazanılma anı kadar tüzel kişiliğin sona erme anı da önemlidir çünkü tüzel kişiliğin fiil ehliyetinin veya hak ehliyetinin sona ermesi ancak tüzel kişiliğin son bulmasıyla mümkündür tüzel kişiliğin sonlanması tüzel kişiliğin sona erme nedenlerine göre belirlenir medeni kanunun ve diğer kanunların ilgili hükümlerine göre tüzel kişiliğin sonlanması üç şekilde olmaktadır bunlar kendiliğinden sona erme bir iradeyle sona erme mahkeme kararıyla sona ermedir tüzel kişiliğin kanun veya kuruluş işleminde mevcut belirli nedenlerin gerçekleşmesi sonucu başka işlem veya karara gerek olmadan kanun gereği sona ermesi durumunda tüzel kişilik kendiliğinden sona ermiş kabul edilir infisah veya dağılma olarak ifade edilen durum genellikle tüzel kişiliğin amacını gerçekleştirme veya tüzel kişiliğin amacını gerçekleştirmesinin imkansız hale gelmesi durumunda gerçekleşir örneğin belirli süre için kurulmuş tüzel kişiler sürenin dolmasıyla kendiliğinden sona erer tüzel kişiliğin sona erme sebeplerinden diğeriyse fesihdir tüzel kişiliğin iradeyle sona ermesi durumuna örnek olan bu sona erme sebebinde tüzel kişilik yetkili organ veya mahkeme kararı ile sona erebilir yetkili organlardan kasıt ilgili tüzel kişilerin bu konuda karar almaya yetkili organıdır tüzel kişiliği sona erdiren sebeplerden sonuncusu ise mahkeme tarafından verilen karardır kanunda sayılan belirli bir nedenin ortaya çıkmasıyla tüzel kişilik mahkeme kararına dayanılarak sona erdirilebilir